

ҚАЙТА ТУҒИЛГАН ҚАҲРАМОНЛАР

ЁХУД АДАБИЙ ХОЛТУРАЛАР

«Бой ила хизматчи» драма-сининг бosh қархамони

Гофир: Мұхтарым суд жаңоблар! Бой да Жамилани олмочки еланлар, оларесиндер. Нега мени чакири сұрап үтирибоз? Ҳұжайнанға йўқ деб бўларкани, ахир! Бунгич устига янга кана пул ҳам бермоқчи еланлар. Бу пуларни жон деб оламан-да, чўнгатимга соламан да Жамиллага жавоб берман. Хотинин энди кўрибмани? Бой отам айтганларидек, «пумп бор, хотин оларераман». Қайтада Жамилани яхшиликка берил, ҳужайнинг янда яхник бўлиб оламан. Ажаблас, бой ота эриб кетиб, янга биттасига

үйлантариб қўйсалар. Нима дедингиз, судья жаноблари?!

II.

Отабек («ўтган кунлар») узок ўйланиб ўтири. Сўнг шахт билан ўрндан турди: «Эх, бор-е, менга нима? Мазза килиб айшинни сурб юравермайсан, мениккита жонон билан? Кимсан тошкентлик Юсуфбек юхининг ўйли бўлса, киссан юхар-жарақ пул! Ҳулаган жонийдамида машинаидан, самодиётамида лин этиши Марғилонга бориб, Кумушабиб юлан учтирунни суворераман. Калтағашмик билан ота-номанинг раъвиини қайтириб юрган юхинийдамида! Фаолиятимга тан-кодид кўз билан караб, ҳаётим...

ни қайта курғаним бўлсин! Келгусида Термиздан ҳам битта ўйланиш режам йўқ эмас. Қандингин ур, биз инесме!

III.

Анвар («Мөхрабдан чайн») унга бирор қараб турғач:

— Нега ерга қарайсан, Равно? — деб сўради:

— Зачётдан йикилдам, — ийманибина жавоб берди

Равно узун пошиналар туфлининни ун билан охиста ер чи-эр экан. — Лекин эртага тоғамга айтиб албатта қўйидир.

— Ҳаҳ-ҳаҳ-ҳаҳ... — кулди йўлчи ва уронки Ерматга тутикашиб гапира бошлади: — Тогам бу бедориғи менга аллақачон хатаб берганлар. Энди ховилини ҳам номимга ўтказмоқчилар. Кизи Нурига ўйланиб, айтга-

ни-айттан, деганим-деган бўлди колди. Пичогим мой устиди! Яшашни билиш керак, Ермат ака!

IV.

Йўлчи билан Ермат («Кутлугон») пича юриб, тўрт-беш та-ноб ерни ишгол этган бедазорга чишиши:

— Мана бедам! — кўлинни белига тирад, кўзи билан узоқ-шишор килиб деди Йўлчи.

— Йўнгичка сизнингими? Еш экан ҳали, жуда бақуввати эззилиб кетдик-ку! Шу бугундан бошлаб мен ҳам оила пудратига тутиб ишлайман. Всё! — деб масалани кўндан кўйди.

— Ҳаҳ-ҳаҳ-ҳаҳ... — кулди йўлчи ва уронки Ерматга тутикашиб гапира бошлади: — Тогам бу бедориғи менга аллақачон хатаб берганлар. Энди ховилини ҳам номимга ўтказмоқчилар. Кизи Нурига ўйланиб, айтга-

ни-айттан, деганим-деган бўлди колди. Пичогим мой устиди! Яшашни билиш керак, Ермат ака!

5. Ҳотини Шарофтатнинг олди-дан «кордан қочган жўждадай бошини» эгий чиққан Сид-диқиҳо («Кўшичинор чироклари») Ҳурмонжон акасининг ол-дига «даканн ҳўрзодай магрур қадам ташлаш» кирди:

— Ҳожайин, кунда-кунда ўл-гандан бир кунда ўтган јашор. Бизам энда одамга ўш-шаб яшишай. Пул топайлик ака, хотиндан гап ёзилтиберидан эззилиб кетдик-ку! Шу бугундан бошлаб мен ҳам оила пудратига тутиб ишлайман. Всё! — деб масалани кўндан кўйди.

— Ўшбу адабий холтўраларни меҳмондорчилка тақлиф килиб, бир жойга тўлпаган мемонизов юхиста:

Йўлдош СОЛИЖОНОВ

«АЎ-ҶА, ПУШКИН!»

Улуг шоирининг ўз-узига бу давлати кейинги пайтда Rossia газета-журналларида, телевиденесида тез-тез та-кру-ланади. Бонис рус поэзиясининг кўбиги А. С. Пушкин та-ваддил топланига бу ишларни топди.

Собид итифоқ замонидаги шоирининг шахси, фоалиятини, ижоди-коғирилган тарбијатини топди. Пушкин ижодидаги ха-лқицлик, исёёнкир руҳ, ватанларварлик тамоийларни, бир томоидан, коммунистик гояларга бўйсундирлиларни, кўпирли-тоширилган бўлса, иккинчи томондан, бу ўюн шоирини суворераман. Калтағашмик билан ота-номанинг раъвиини қайтириб пораб турди.

Мана, муз тօғдай вахимни куринган ўзароник салтана-ни кунялган бўлгач, ҳамма нарасини ўз номи билан атаси-га имкон туғиди. Бир пайтлар кисмети ва яшаган умрини ҳам қарий илоҳийлаштириб, Исо Масихга тенглостирилиб.

A.С.ПУШКИН

КИМОРБОЗ ШОИР

Кимор даврасида киморбоз шоир Ютқазиб қўиди-ку ёнда борин.

Кейин от-авара, гижиган тойини.

Отасидан мерос ҳовли-жойини.

У шеърлар дафтари тикарди шартта,

Бирор бир тийинга онлашади...

кўйиладеган Александр Сергеевич Пушкин номи зўр берига юлланган дабдабо аёсасалардан куттиди. У рус халқининг милли шоирни сифатидаги энди бошқа жалқиларда ҳам узининг камтарона обру-эътиборин тикилати.

Ўзбек шоувисига Пушкини танишириши шарт эмас. Чунки шоирининг деяри бутун ижоди узбек адабийтингин Ойбек, Гафур Гулом, Миртемир, Ҳамид Олимхон, Аскад Мұхтор, Ҳамид Гулом, Темур Фаттоҳ, Рамз Бобохон, Пулут Мумин каби даргари томонидан аллақачонлар она тилимизга тар-жима ҳимматига яхшилган, сон-саноқсиз нусхаларда оттилган.

Мана, муз тօғдай вахимни куринган ўзароник салтана-ни кунялган бўлгач, ҳамма нарасини ўз номи билан атаси-га имкон туғиди. Бир пайтлар кисмети ва яшаган умрини ҳам қарий илоҳийлаштириб, Исо Масихга тенглостирилиб.

ЯНГИ ТАРЖИМАЛАР

Анвар

Анвар